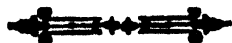

શ્રી
શાહપુર સુકન્યા સમાજનો
શરદુત્સવ,

(મરખા)

કાર્તિક વદ ૧ સંવત ૧૯૮૬

(તા. ૧૭-૧૧-૨૬)

(રથજી શાહપુર નવો પોળ.)

જાપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,

બહેન હીરાજીક્ષી. હ. ભટ.

બહેન આનંદગૌરી. બા. પટેલ.

બહેન લીલાવતિ બે. પટેલ.

મંત્રીઓ.

આજ્ઞાત ૧ લી.]

પ્રત ૫૦૦.

[સને ૧૯૨૬.

કિંમત રૂ. ૦-૧-૦.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૉપીરાઈટ-સંગ્રહ

શ્રી પ્રબલિતાર્થ ત્રીન્દીગ પ્રેસર્મા પટેલ સોમાભાઈ દલપતરામે
છાપી. ઠે. કાઢપુર નવી પોળ—અમદાવાદ.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૫૦૫૮ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ શાસ્ત્રપુર સુબુન્ધા સમાજનો
સાંસ્કૃતિક-સાહ્ય

વિષય ૬ - ૧૨૧

મંમળાચરણ.

સુંદર શિવ મંગલગુણ ગાઈ પથરા
 વિશુવર ભવભયહારક નમું મહેધરા—સુંદર શિવ
 મધુર કુસુમ વિશે રમેગંધ સુંદરા
 કૌમુદી મુદપ્રદા, ઉષામનોહરા;
 મૃદલ કંઠ કોકિલરવ શ્રવણ સુખકરા;
 સકુમા વસતી હસતી
 પ્રતિશ્લીતા શી લલિતા સુંદરતા
 તુમ જગદ્ધરા—સુંદર

૧

કાષ્ઠ કહે એ ચાંદલિયાને

કાષ્ઠ કહે એ ચાંદલિયાને બહેલો હોજે;
 બહેલો હોજે, રાત બાપી ઝગે ! કાષ્ઠ
 સરખી સાહેલી મળી રાસ રચ્યો છે;
 ગ્રેરે ઉગસ, ફેંકી કિરણ બજે: કાષ્ઠ
 ન્હાના ન્હાના તારલિયાઓ સાથે હોજે;
 અગીરસને સીંચે અમ રંગે રંગે: કાષ્ઠ
 અમ રાસ જોવાને જરા થોભે નભે,
 જોથી શોભે અતુલ અમ રાસ બજે: કાષ્ઠ

જનાર્દન પ્રભાસકર.

(૪)

૨

પ્રેમ સરોવર

જયું જયું સરોવર જલવું રે,
રમવાને ત્યાં રૂં આલ, મહારા બહાલમા !
કાંઠે ઉઘાં દેવકૂલડાં રે,
તહેની ગૂંથોશું વરમાળ, મહારા બહાલમા !
રૂડાં ફુલ, રૂડું સરોવર રે,
રૂડલા અતિશય આપ, મહારા બહાલમા !
કુંજની કુસુમલ છાવર્મા રે,
ભૂલશું જગતપરિતાપ, મહારા બહાલમા !
જમી ઉપર પ્રભુની ધટા રે,
નીચે નીતિની વેલ, મહારા બહાલમા !
પરિમલ પમરે છે પુણનાં રે,
જૂલે મહી અલમેલ, મહારા બહાલમા !
પીશું પરમ પદનાં અમી રે,
લેશું અમૂલ્ય તલાવ, મહારા બહાલમા !
જગત જૂએ તારી વાટડી રે,
જીવનના જંત્ર જજીવ, મહારા બહાલમા !

(૫)

કમળો હસે જલ કીલતી રે,
નયનો હસે છે રસાળ, મહારા બહાલમા !
●● ●● પ્રિયતમ ! ઉઠને રે,
પ્રેમસરોવર ચાલ, મહારા બહાલમા !

૩

બેદના પ્રશ્નો.

વીજલડી હો ! કમા ને રહે તો,
ઉરની પ્રભું એક વાતલડી રે;
દિનને દિનાનાથે અજવાળાં આપીયા,
અન્ધારી કેમ કીધી રાતલડી રે !
વિજલડી હો !
કોમલડી હો ! પધારે ઉઠંગે તો;
રસની માંડું એક વાતલડી રે;
આબ્યાં ત્યારે નહિ આદર દીધલાં,
જાતાં દાઝે કેમ છાતલડી રે !
કોમલડી હો !

નહાનાલાલ.

(૬)

૪

બાઈ બહેન.

કવડો લીલો ને લીલી લીમડી રે
લીલુડાં બાઈને બહેનના હેત;
 દેવની દીધેલ બાઈ બહેન બેલડી રે
મોરલો સૂનો ને સૂતી વહણી રે
વિખુટાં બેજ ઝુરે પરદેશ
 દેવના દીધેલ બાઈ બહેન બેલડી રે
મોગરો ડોલો ને ધરક પાંદડી રે
બાઈ બહેન હેયે રસ સંકેત
 દેવના દીધેલ બાઈ બહેન બેલડી રે
મેહુલો બોલેલ ઝગુક વાળજી રે
બાઈ બહેન ઝાંલે બબોલ સંદેશ;
 દેવની દીધેલ બાઈ બહેન બેલડી રે
દશળજી પરમાર.

૫

સન્ધ્યાને સરોવરે

સરોવરે પાણીમાં ગમતી, સારલડાં !
 ઝરનું સરોવર હેત ગદડયું;
પાળે મહેં બેડલું ઉતાયું, સા લડી !
 સન્ધ્યાનું તેજ ઝાંઝ ગમતે પડયું. ૧૫

જળ માંદિ મુખ જોઇ મોહી, સાહેલડી !

જળમાં વિધાત્રી જળરેખા આંકે;

જળમાં જળપડછાયા ડોલે, સાહેલડી !

જળનો સાળુ જાણે જમને ઠાંકે. સરોવરે•

સરોવર ઠાંકે મંદિર, સાહેલડી !

સાધુ-સંન્યાસી ત્યાં શિવને જપે;

પંચાગ્નિ ધૂણીઓ જગાવી, સાહેલડી !

જોગી વિજોગી શ્રી તપસ્યા તપે. સરોવરે•

હરતા ઠંઠ આડોઓનાં ઝુંડો, સાહેલડી !

ઉંડા ઉંડાણોની કથની કહે;

ઘેરી ઘેરી આડવાની જળીઓની પાછળ

પૂરનો સનાતન સંસાર વહે. સરોવરે•

ધીમે ત્યાં આદિભિયો ઉઘ્યો, સાહેલડી !

પોયણે પોયણે પ્રભલાં છીધાં;

ચન્દ્રમા શા પિયુષ પધાર્યો, સાહેલડી !

જીવને વધાવી મહેં મીઠડાં લીધાં. સરોવરે•

પાજથી બેડલું ઉપાડ્યું, સાહેલડી !

ઠંડાલાનું તેજ મ્હારે વડને પડ્યું;

સરોવર ઝીલવા મધંતી સાહેલડી !

ત્રેમનું સરોવર હેમે મ્હડ્યું. સરોવરે•

કવિ ન્હાનાલાલ

(૮)

૬

સોભા રચામની.

તું જોતે સખિ ! સોભા સભૂણા આ રચામની.

કાટિ કંદર્પ લજ્જવે એનું મુખડું;

દિશી પડે છે કથા દામિની.

તું જોતે.

કાટિ આજુપણું જો જુપણું;

સીમા છે જો અભિરામની.

તું જોતે.

સદ્ગુણસાગર, નદવર નાગર,

અભિહારી હું એના નામની.

તું જોતે.

(૯)

સગજે એને એ સાર સરવણું;

બીજી વસ્તુ નથી કામની. ઘં બેને.

અનુપમ એ અલભેલો ગસલો,

છવનમુખી દયારામની. ઘં બેને.

દયારામ

૭

મીરાંશુંમર

મુજ અખજાને મોટી મીરાંત, આષ ! શામળો ધરણું મારે સાચું રે;

વાળી ખડાવું વિકૃત વર ફરી, હાર હ ગ્નો મારે દષયે રે;
ત્રિત માળા, ચતુરભુજ ચૂડતો, શીદ સોની ધેર જાયે રે ! મુજ.

કાંઠરિયાં જમજવન કરા, કૃષ્ણજી કલ્યાં ને કાંમી રે;
વિંજીવા ઘૂધરા રામનારાયણના, અજુવટ અંતરજમી રે. મુજ.

પેટી ખડાવું પ્રભોત્તમ ફરી, ત્રિકમ નામનું તાળું રે;
કુંમી કરાવું કરુણાનંદ ફેગે, તેમાં ધરણું મારું ખાલું રે. મુજ.

સાસરવાસો સજીને મેટી, દવે નયો કાંઈ કાચું રે;
આષ મીરાં કૂદે પ્રભુ ત્રિરિધરનામર હરિને ચરણે જાયુ રે. મુજ.

મીરાંખાષ

રૂપેરી ચાંદની

ચળકી રહી રે હો ! ચળકી રહી,
આ રૂપેરી ચાંદની ચળકી રહી ! (કુવ)

ફરતી આકાશે દેવસુંદરી કો ગોરી,
તેની આ પદરજા ચળકી રહી;
આ રૂપેરી ચાંદની ચળકી રહી. (૧)

દુનિયામાં દેવધરા આનંદ ઉતારતા,
રસની આ ઊળ જાણે ઇશકી રહિ;
આ રૂપેરી ચાંદની ચળકી રહિ. (૨)

રૂપેરી કૃત્તપાત માગરપર વેરતી;
થેલી આ પ્રે સી કો પલકી રહી;
આ રૂપેરી ચાંદની ચળકી રહિ. (૩)

અંધારાતી અખોતે એ અમૃતથી આંજવા,
લજ્જાળુ લલના શું લક્ષ્મી રહિ !
આ રૂપેરી ચાંદની ચળકી રહિ. (૪)

હીમ જેવા સ્વેદ નિજ હસો ઉડાડની,
મધુરા હસે કો આ મલકી રહિ,
આ રૂપેરી ચાંદની ચળકી રહિ. (૫)

કોના આવાસમાં કોના ઉન્ન્યાસમાં,
સોહમની બહર આ લગ્નકી રહિ ?

આ રૂપેરી ચાંદની ચળકી રહી. (૬)
 અજબ અલભેરલાતું કિરણુત્તમ દેખી,
 આદમાની ઢેલ કોની ઢળકી રહી ?
 આ રૂપેરી ચાંદની ચળકી રહી, (૭)

૯

ગુર્જર ગૃહિણી.

ધન્ય ધન્ય ગુર્જર ગૃહ સંસારકે
 જ્યાં ગૃહિણી વસેરે લોલ
 પ્રમદા, લજ્જા ધરે કુળવંતિકે
 મુખલડ મલકતુરે લોલ. ધન્ય૦

કામળ મીડકે કઠે મળવતીકે,
 ગુણીયલ ગીનડાં રે લોલ
 પ્રણવ વ્યમીરસ, અપ તો નયનેકે
 સિતરરિમ થકારે લોલ ધન્ય૦

ગૌર ગુલાબી કાન્તિ તનનીકે
 મુખલાલી ભર્યાં રે લોલ
 પ્રસન્ન મુખડું, પ્રકૃલિત હૈડું
 મનડું મ્હાલતું રે લોલ. ધન્ય૦

મુખડ આગેઅ, મનોહર રમણીકે
 ચમકે ચાંદલો રે લોલ,

(૧૨)

શાશ્વિ બને ગૃહની રાણી તોયકે
 કુશળ સેવા મહીં રે લોલ. ધન્ય૦
 જીવનરસ પતિવ્રતથી ઊભરાતોકે
 પતિ પમે ઢગા પડેરે લોલ,
 સજી સજ્જમાર મલપતી ગૃહમાંકે
 ગૃહ લક્ષ્મી બધું રે લોલ. ધન્ય૦
 રીઝવતી નિઃશદિન કંથને પ્રેમેકે
 પરિમલ પ્રસારતી રે લોલ
 બાલુકાંની કલ્પલતા રસ ઝરતી કે
 જીવન રસે બધું રે લોલ. ધન્ય૦
 જીવનકે કુળનો અખાંડિત દીપકે
 દુઃખકાં દૂર ખસેરે લોલ
 વસે એવી ગૃહિણી જેને દારકે
 સુખમય જીવન જશેરે લોલ ધન્ય૦
 નાનુભાઈ

૧૦

સ્નેહભાવ શું બળે.

એ કઠીણ હૃદયના લોક,
 સ્નેહભાવ શું બળે ?
 શું બળે એ સ્નેહ શન્ય લોક,
 સ્નેહભાવ શું બળે ?

૭૨ ઘેલી વાડળી સ્નેહ બરી આવે

મધકાતી ધીરી ડગ માટે રે,
 પાપાણુ હૃદયના ઉચ્ચ ગિરિ શૃંગો,
 હેતભરી વાદળી વીખેરે. એ સ્નેહભાવ૦
 ખીલી વસંત રહી ઢાલ્લીઓ ટકુકે,
 કુંજે રસીક પુલ ફેરે રે;
 કારમે આતપ શો બ્યોમ ચકી ઉત્તરી,
 કુમળા પુલ કરમાવે. એ સ્નેહભાવ૦
 હેલે ચઢ્યાં પુર વારીધીનાં વારી,
 ઉર્મા ઉઝળા મારે રે,
 ભાવપૂર્ણ બેટવા નય ન્યાં છીનારે,
 કારમા તટ એ વિદારે. એ સ્નેહભાવ૦
 મેના પોપટ તણા ભાવ ભર્યા બોલકા,
 પ્રેમ ન્યોત ઉર પ્રગટાવે રે;
 કુર કાળ પારધીના હાથ કઢી નય તો,
 રસભરી ન્યોતને યુગાવે. એ સ્નેહભાવ૦
 ચંદન સુગંધ ભર્યા મસમસ રહેકે,
 સુરભી જનેરી પ્રસારે રે;
 કાલજ કઠણુનો કુટીલ કહીવારો,
 કુહાડે રમ્ય વૃક્ષ કાપે. એ સ્નેહભાવ૦
 રાંકડા રતન હીણુમાગી પાને પાડીયાં,
 તેનાં જતન નહિ થાયે રે;
 બંદ ભાવ જણે નહિ મંધ કે સુમંધના,
 પારસ પાપાણુ એક માને. એ સ્નેહભાવ૦
 જગુભાઈ મોહનલાલ રાવળ.

ચન્દ્રિકા ઝીલો.

‘ઝહારા આમણામાં, ચન્દ્રિકાની હેલિ:

હો રાજ ! કોઇ ચન્દ્રિકા ઝીલો: ચન્દ્રિકા ઝીલો:
સ્નેહ નજરે દુનિઆ, બધી નહવાઇ;

હો રાજ ! કોઇ ચન્દ્રિકા ઝીલો: ચન્દ્રિકા ઝીલો:
શાન્તિ આપે ચન્દ્રિકા, ને રમ્ય ભાગે રાતડી;
પુષ્પ ધવલ પાથરી, શોભાવે નિજ દેહડી;
હારે એવા અવનવા, રમની ભગેલી;

હો રાજ ! કોઇ ચન્દ્રિકા ઝીલો: ચન્દ્રિકા ઝીલો:
આભલામાં હિંચે દેવા ! તાન્લા ઝંધી રહ્યા;
આમતેમ દોડતા, આનંદથી રમી રહ્યા;
હારે એવા જુથના, સરદારની સાહેલી;

હો રાજ ! કોઇ ચન્દ્રિકા ઝીલો: ચન્દ્રિકા ઝીલો:
જાંચ વૃક્ષ વૃન્દ તણી, રૂપ કેવું પારતી;
કુદરતની ચિતતા, વિવિધતા બતાવતી;
હારે એવા આનંદ, પથે દોરનારી;

હો રાજ ! કોઇ ચન્દ્રિકા ઝીલો: ચન્દ્રિકા ઝીલો:
નહી તણા પાણીકામાં, ચમકુ ચમકુ ચમકતી;
હિંચે આવે નીચે ભાસ, ને વળે દુખી જતી;
હારે એવું વર્ણન નવ, થાય અતિ ભારી;

હો રાજ ! કોઇ ચન્દ્રિકા ઝીલો: ચન્દ્રિકા ઝીલો:

નાનુભાઇ.

એકલડી.

નિર્મળ ચંદ્રિકાની વેલડી જીરે
 પ્રપુલ્લી મહારે દાર;— ધ્રુવ૦
 ઉઠેરી મહેં અહો હોંસે નિત એહો
 સીંચી સુધા મુજ પ્રેમની જીરે ! નિર્મળ૦
 રવખાં ફળ્યાં મીઠાં ખીલી મુજ વેલડી
 ખીલી ન એક આશ પ્રાણીની જીરે ! નિર્મળ૦
 તારલે સજી આજ શરદ સોહામણી
 રાસે રમે મુજ આંગણે જીરે ! નિર્મળ૦
 એકલડી એક હું પૂછું મુજ પ્રશ્ન જાને !
 જોડાં જોડાં ગહન આભને જીરે ! નિર્મળ૦
 આવો મૃદુ પુલકાં, આવો વધાવું હું
 ઉરના મીઠા મૃદુભાવથી જીરે ! નિર્મળ૦
 વિરહના આંસુ શાં મોઢાં આ બિન્દુઓ
 ક્યાંથી સરે તમ મુખડે જીરે ! નિર્મળ૦
 રજની ઓ ! તારા વિરહ ચીર ઓઢીને
 તારી જગાડ અજબ બંસરી જીરે ! નિર્મળ૦
 બંસરીમાં એક સખી ! એક ગાળે આટલું—
 “ તુ વિના શીકરી તેજ-વેલડી જીરે ! ” નિર્મળ૦
 જગનાં સહુ ચંદ્રનાં તેજ ઝીલી નિર્મળાં
 માળા ચુંથું એના નામનાં જીરે ! નિર્મળ૦

(૧૧)

જાંસરીમાં જોક સખી ! જોક ગાને આટલું—

“ તું વિના શીઠડી પ્રાણ-પાંખડી હરે ! ”

નિર્મળ ચંદ્રિકાની વેલડી હરે

પ્રકૃત્તી

ઝહારે

હારે !

રનેહરશિખ.

